

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

2016 m. birželio 16 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija, sudaryta 2016 m. balandžio 19 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko nutarimu skundui dėl Teisėjų garbės teismo sprendimo nagrinėti, susidedanti iš Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų Armano Abramavičiaus (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) bei Artūro Pažarskio ir Civilinių bylų skyriaus teisėjo Gintaro Kryževičiaus, sekretoriaujant Ritai Bartulienei, dalyvaujant teisėjui Valerijui Paškevičiui (Valerij Paškevič), teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo **Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo Valerijaus Paškevičiaus (Valerij Paškevič)** skundą dėl Teisėjų garbės teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. 21P-1, kuriuo teisėjui Valerijui Paškevičiui pareikštas papeikimas.

Teisėjų kolegija, išklausiusi teisėjo pranešimą, teisėjo Valerijaus Paškevičiaus paaiškinimus,

n u s t a t ė :

1. Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija) 2015 m. gruodžio 14 d. sprendimu Nr. 18P-25 Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjui V. Paškevičiui pagal Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininko 2015 m. lapkričio 12 d. teikimą, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – ir Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 3 dalimi, iškėlė drausmės bylą už elgesį, žeminantį teisėjo vardą ir kenkiantį teismų valdžios autoritetui.

Komisija, remdamasi drausmės byloje surinktais rašytiniais duomenimis, konstatavo, kad keturiose teisėjo V. Paškevičiaus nagrinėtose baudžiamosiose bylose nebuvo tinkamai vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 302 straipsniu surašyti ir paskelbti nuosprendžiai; pažeidžiant BPK 261 straipsnį vienoje baudžiamojoje byloje nebuvo paskutinio teismo posėdžio protokolo, trijose – nepasirašyti paskutinių teismųjų posėdžių protokolai, iš jų neaišku, kada teismas skelbs nuosprendį ir pan.; atidėtas dviejų baudžiamųjų bylų nagrinėjimas nepagrįstai ilgam laikui, pažeidžiant BPK 242¹ straipsnį.

1.1. Baudžiamojoje byloje Nr. 1-209-536/2015 paskutinis teismasis posėdis įvyko 2015 m. birželio 12 d., tačiau praėjus 152 dienoms nuosprendis dar nebuvo paskelbtas; baudžiamojoje byloje Nr. 1-1477-536/2015 paskutinis teismasis posėdis galimai įvyko 2015 m. birželio 23 d. ir nuosprendis turėjo būti skelbiamas 2015 m. rugpjūčio 4 d., tačiau iki patikrinimo, t. y. iki 2015 m. lapkričio 12 d., buvo praėjusi 141 diena, bet nuosprendis nebuvo paskelbtas; baudžiamojoje byloje Nr. 1-231-536/2015 paskutinis teismasis posėdis galimai įvyko 2015 m. liepos 14 d., teismo posėdžio protokole pažymėta, kad nuosprendis bus skelbiamas 2015 m. rugpjūčio 24 d., tačiau nuo paskutinio teismo posėdžio iki patikrinimo, t. y. iki 2015 m. lapkričio 12 d., buvo praėję 120 dienų, o nuosprendis nebuvo paskelbtas; baudžiamojoje byloje Nr. 1-1992-536/2015 paskutinis teismasis posėdis galimai įvyko 2015 m. liepos 29 d., nuosprendis turėjo būti skelbiamas 2015 m. rugpjūčio 24 d.; nuo paskutinio teismo posėdžio iki

patikrinimo, t. y. iki 2015 m. lapkričio 12 d., buvo praėjusios 105 dienos, tačiau nuosprendis nebuvo paskelbtas.

1.2. Taip pat Komisija nustatė, kad teisėjo V. Paškevičiaus nagrinėtų baudžiamųjų bylų patikrinimo metu baudžiamosiose bylose Nr. 1-209-536/2015 nebuvo paskutinio teismo posėdžio, įvykusio 2015 m. birželio 12 d., protokolo, buvo nepasirašyti paskutinių teismo posėdžių protokolai baudžiamosiose bylose Nr. 1-1477-536/2015 (2015 m. birželio 23 d. protokolas), Nr. 1-231-536/2015 (2015 m. liepos 14 d. protokolas) ir Nr. 1-1992-536/2015 (2015 m. rugpjūčio 24 d. protokolas). Iš teismo posėdžių protokolų šiose bylose neįmanoma suprasti teismo procesinių veiksmų eigos ir turinio, juose trūksta esminių proceso įrašų (apie tai, kada teismas skelbs nuosprendį ir kt.).

1.3. Komisija nustatė, kad teisėjas V. Paškevičius dvejose baudžiamosiose bylose (Nr. 1-231-536/2015 ir 1-209-536/2015) atidėjo teisiuosis posėdžius ilgesniam nei dviejų mėnesių terminui dėl tos priežasties, kad rašė nuosprendį kitoje baudžiamosioje byloje.

2. Teisėjo V. Paškevičiaus nurodytų aplinkybių, kad nuosprendžius paskelbti laiku jam sukliudė tai, jog nuo 2015 m. rugpjūčio 4 d. jis vienam mėnesiui buvo išėjęs tėvystės atostogų, nuo 2015 m. rugsėjo 7 d. – kasmetinių atostogų, o spalio mėnesį, grįžus iš atostogų, buvo didelis darbo krūvis, Komisija nelaikė svarbiomis ir pažymėjo, jog iki teisėjo atostogų pradžios laikas nuosprendžiui paskelbti baudžiamosioje byloje Nr. 1-209-536/2015 tęsėsi 52 dienas, baudžiamosioje byloje Nr. 1-1477-536/2015 – 40 dienų, baudžiamosioje byloje Nr. 1-231-536/2015 – 20 dienų; baudžiamosioje byloje Nr. 1-1992-536/2015 vienas asmuo buvo kaltinamas vieno nesunkaus nusikaltimo padarymu, teismas baigė nagrinėti bylą 2015 m. liepos 29 d., iki teisėjo atostogų dar likus darbo dienų. Komisija akcentavo, kad teisėjas V. Paškevičius, turėdamas teisę į tėvystės ir kasmetines atostogas, turėjo savo darbą organizuoti taip, kad pasinaudodamas šiomis teisėmis nepažeistų procesinės veiklos ir teismo procesą reglamentuojančių įstatymų, tačiau teisėjas neorganizavo savo profesinės veiklos taip, kad baudžiamosiose bylose nuosprendžiai būtų paskelbti baudžiamosio proceso įstatyme nustatytais terminais. Komisija pripažino, kad nagrinėjamu atveju nei kasmetinės, nei tėvystės atostogos nėra ta svarbi priežastis, kuria būtų galima pateisinti BPK 302 straipsnyje nustatytos pareigos nevykdymą. Komisijos vertinimu, teisėjas V. Paškevičius nevykdė pareigingumo principo reikalavimo savo pareigas atlikti nepriekaištingai, laiku, profesionaliai ir dalykiškai (Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnio 3 punktas). Taip pat jis nesilaikė BPK 261 straipsnio reikalavimų, nustatančių, kad baudžiamosioje byloje teismo posėdžio protokolas privalo būti pasirašytas įstatyme nustatytais terminais; straipsnyje yra įtvirtintos nagrinėjimo teisme dalyvių teisės susipažinti su teismo posėdžio protokolų įrašais ir pateikti savo pastabas, nurodyti protokolo (jo dalies) neteisingumą ar neišsamumą, taip pat nustatyta, kokius proceso veiksmus turi atlikti teismas, gavęs pastabų dėl teismo posėdžio protokolo. Kol teisėjas (teismo posėdžio pirmininkas) nepasirašo teismo posėdžio protokolo, nagrinėjimo teisme dalyviai negali pasinaudoti šiomis procesinėmis teisėmis, todėl, Komisijos nuomone, teisėjas V. Paškevičius nepaisė pareigingumo principo ir Teisėjų etikos kodekso 6 straipsnyje įtvirtinto pagarbos žmogui principo. Be to, Komisija nustatė, kad teisėjas V. Paškevičius 2014 m. gruodžio 1 d. atidėjęs baudžiamosios bylos Nr. 1-231-536/2015 nagrinėjimą 2015 m. vasario 9 d., o 2014 m. gruodžio 2 d. baudžiamosios bylos Nr. 1-209-536/2015 nagrinėjimą 2015 m. vasario 17 d. dėl tos priežasties, jog rašė nuosprendį baudžiamosioje byloje Nr. 1-38-536/2014, šį nuosprendį paskelbė 2014 m. gruodžio 5 d., t. y. praėjus vos kelioms dienoms po baudžiamųjų bylų atidėjimo. Komisijos vertinimu, teisėjas V. Paškevičius nepaisė pareigingumo principo reikalavimo. Teisėjas, turėdamas teisę į tėvystės ir kasmetines atostogas, turėjo savo darbą organizuoti taip, kad pasinaudodamas šiomis teisėmis nepažeistų savo profesinės veiklos ir teismo procesą reglamentuojančių įstatymų.

3. Teisėjų garbės teismas 2016 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. 21P-1 iš esmės pritarė Komisijos nustatytoms faktinėms aplinkybėms ir jų vertinimui Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnio 3 punkto, 6 straipsnio bei Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 3 dalies kontekste ir, atsižvelgdamas į padarytų nusižengimų sunkumą ir jų padarymo aplinkybes, taip pat į tai, kad nagrinėjamu atveju pažeidimai nėra vienetiniai (keturiose baudžiamosiose bylose), vadinas, yra

KOPIJA TIKRA
[Handwritten signature]

tam tikras jų sistemiškumas, padarytais pažeidimais buvo suvaržytos nagrinėjimo teisme dalyvių procesinės teisės, į teisėjo šeimoje susiklosčiusią sudėtingą situaciją, galimai turėjusią įtakos teisėjo elgesiui, į tai, kad V. Paškevičius pripažino padarytus pažeidimus, gailisi dėl jų padarymo, anksčiau nėra baustas drausmine tvarka, skyrė jam drausminę nuobaudą – papeikimą.

4. **Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas Valerijus Paškevičius prašo** panaikinti Teisėjų garbės teismo 2015 m. kovo 29 d. sprendimą ir nutraukti drausmės bylą nesant drausminės atsakomybės pagrindo. Nustatius drausmės bylos iškėlimo pagrindą, atsižvelgiant į jo darbo stažą, į tai, kad pats drausmės iškėlimo faktas sukėlė jam, anksčiau neturėjusiam drausminių nuobaudų teisėjui, gėdos jausmą ir padarė reikiamą prevencinį poveikį, panaikinti minėtą sprendimą ir apsiriboti drausmės bylos svarstymu, neskiriant drausminės nuobaudos.

4.1. Skunde teigiama, kad keturiose baudžiamosiose bylose nuosprendžių paskelbimo terminai buvo pažeisti dėl pateisinamų priežasčių, nes 2015 m. liepos 25 d. teisėjo žmona buvo paguldyta į Vilniaus gimdymo namus, liepos 28 d. paleista į namus su tariamo gimdymo diagnoze, antrą kartą paguldyta į gimdymo skyrių 2015 m. rugpjūčio 3 d., vaikas gimė 2015 m. rugpjūčio 4 d. Visą šį laiką reikėjo rūpintis žmona, naujagimiu, mažamete dukra. Vaikui sėkmingai gimus 2015 m. rugpjūčio 4 d., nuosprendžių dėl būtinumo išeiti atostogų vaikui prižiūrėti teisėjas negalėjęs paskelbti, tai padarė pasibaigus šioms ir iš karto po jų pagal iš anksto teisme sudarytą grafiką suteiktoms kasmetinėms atostogoms. V. Paškevičius atkreipia dėmesį į tai, kad nuo 2015 m. spalio 13 d. iki 2015 m. lapkričio 26 d. buvo nagrinėjamos anksčiau paskirtos baudžiamosios ir administracinių teisės pažeidimų bylos, tarp jų ir sudėtingos, didelės apimties ir daug kaltinamųjų turinčios bylos. Teisėjas pažymi, kad Teisėjų garbės teismas pabrėžė, jog bylos Nr. 1-1992-536/2015 nagrinėjimas buvo baigtas 2015 m. liepos 29 d., kai iki atostogų buvo likusios kelios dienos, tačiau neatkreipė dėmesio į tai, kad kitą dieną, t. y. 2015 m. liepos 30 d., V. Paškevičius paskelbė tris nuosprendžius ir šešiolika nutarimų administracinių teisės pažeidimų bylose, 2015 m. liepos 31 d. – dar tris nuosprendžius ir tris nutarimus administracinių teisės pažeidimų bylose bei dvi nutartis, išnagrinėjus du skundus dėl paskirtų administracinių nuobaudų; 2015 m. rugpjūčio 3 d. buvo paskirtos nagrinėti trys baudžiamosios bylos ir vienas skundas dėl administracinės nuobaudos, taip pat buvo būtinas bent minimalus laikas paruošti likusias bylas perduoti teismo administracijai prieš atostogas. Skunde teigiama, kad 2015 m. rugsėjo 23 d. V. Paškevičius paprašė atšaukti jį iš atostogų, norėdamas paskelbti atostogų metu surašytą nuosprendį sudėtingoje 76 tomų baudžiamojoje byloje dėl sukčiavimo.

4.2. Dėl teisiųjų posėdžių protokolų surašymo V. Paškevičius pažymi, kad jie nebuvo pasirašyti dėl posėdžių sekretorės igūdžių stokos, nes juos reikėdavo perrašyti, taisyti, tad teismo pirmininkės patikrinimo metu buvo pridėti tik protokolų projektai, kurių reikia rašant nuosprendžius.

4.3. Teisėjas V. Paškevičius teigia, kad dviejose baudžiamosiose bylose buvo atidėtas bylos nagrinėjimas dviem mėnesiams, nes sausį jis buvo panaudojęs dalį savo kasmetinių atostogų, o visas laikas nuo atostogų pabaigos iki 2015 m. vasario 17 d. buvo užimtas anksčiau paskirtoms byloms parengti.

5. V. Paškevičius atkreipia dėmesį į tai, kad teisėjas turi žinoti, kokios konkrečios situacijos laikytinos Teisėjų etikos normų pažeidimu (panašios situacijos turėtų būti vertinamos panašiai), mini Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2015 m. liepos 28 d. sprendimą Nr. 18P-20 dėl atsisakymo kelti drausmės bylą Vilniaus rajono apylinkės teismo teisėjui, esant situacijai, kai teisėjas dvidešimt dviejose bylose pažeidė BPK 240 straipsnyje numatytus bylos perdavimo nagrinėti ir nagrinėjimo teisiamaajame posėdyje pradžios terminus, 12 baudžiamųjų bylų – BPK 243 ir 244 nustatytus vieno mėnesio pertraukų tarp posėdžių ir bylos atidėjimo terminus, 20 baudžiamųjų bylų – BPK 302 straipsnio 4 dalyje nustatytą maksimalų 45 dienų nuosprendžio paskelbimo terminą, 31 baudžiamojoje byloje pažeidė BPK 420 straipsnio 1 dalyje nustatytą baudžiamojo įsakymo surašymo terminą, trijose bylose nebuvo posėdžių protokolų, dešimtyje iš trylikos išnagrinėtų skundų buvo praleisti įstatymų nustatyti 7 ir 10 dienų išnagrinėjimo terminai, yra ir kitų pažeidimų. Aiškiai aplaidžiu konkrečios teisėjo pareigos atlikimu, anot pareiškėjo, gali būti laikomas toks atvejis, kai pažeidimas yra akivaizdus; aplaidus teisėjo pareigos vykdymas

KOPIJA TIKRA

susijęs su pažeidimo padariniais; tam, kad teisėjo veiksmus būtų galima pripažinti drausminiu pažeidimu, šis pažeidimas turėtų sukelti tam tikras pasekmes – pažeisti bylos dalyvių teises ar teisėtus interesus ar sukelti kitokios žalos padarymą. Teisėjas V. Paškevičius teigia, kad nors Komisija nustatė, jog jo padaryti proceso pažeidimai suvaržė proceso dalyvių teises, tačiau nė vienas iš proceso dalyvių jokio skundo nepateikė (jie buvo informuoti apie susiklosčiusią padėtį, procesinių sprendimų priėmimo atidėjimą). Teisėjas mano, kad, esant jo nurodytai faktinei situacijai, pasibaigus kasmetinėms atostogoms procesinių sprendimų paskelbimas laikytinas jo adekvačių pastangų dėjimu pašalinti pažeidimų pasekmes, juolab kad šie pažeidimai nebuvo sistemingi.

6. Teisėjas V. Paškevičius mano, kad paskirta drausminė nuobauda už trijų baudžiamojo proceso įstatymo straipsnių pažeidimą keturiose baudžiamosiose bylose, kai pažeidimai nesukėlė realių padarinių, yra pernelyg griežta jam, teisinį darbą dirbančiam dvidešimt ketverius, o teisėjo – dvidešimt metų, branginančiam savo dalykinę reputaciją asmeniui, taigi jei būtų nustatyta, kad pagrindo nutraukti drausmės bylą nėra, turėtų būti apsiribota drausmės bylos svarstymu, neskiriant drausminės nuobaudos.

7. Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo Valerijaus Paškevičiaus skundas atmestinas.

8. Teisėjų garbės teismas tinkamai nustatė faktines drausmės bylos aplinkybes ir individualizavo teisėjui V. Paškevičiui drausminę nuobaudą.

8.1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad drausminėn atsakomybėn patrauktas teisėjas V. Paškevičius neginčija Komisijos ir Teisėjų garbės teismo nustatytų faktinių drausmės bylos aplinkybių. Skunde teisėjas nesutinka su jų vertinimu kaip pagrindu drausminei atsakomybei kilti, nuroydamas konkrečiais atvejais buvusias baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimų priežastis. Šiame kontekste pažymėtina, kad Teisėjų garbės teismo nuostatų 42 punkte įtvirtinta, jog Garbės teismo sprendimo motyvuojamojoje dalyje nurodomos nustatytos aplinkybės, į kurias buvo atsižvelgta, priimant sprendimą, taip pat argumentai, kuriais Garbės teismas grindžia savo išvadas. Nagrinėjamoje drausmės byloje Garbės teismo konstatuotas aiškiai aplaidus teisėjo V. Paškevičiaus profesinių pareigų atlikimas, prieštaraujantis teisingumo vykdymo interesams, pakankamo rūpestingumo ir pareigingumo nebuvimas, neorganizavimas savo profesinės veiklos taip, kad bylos teisme būtų išnagrinėtos per kuo trumpesnę laiką, yra tinkamai motyvuotas kaip teisėjo vardą žeminantis poelgis – Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punkte, 3 dalyje numatytas atsakomybės drausmine tvarka pagrindas.

Pagal Teismų įstatymo 3 straipsnio 5 dalį teisėjams suteikiamos socialinės garantijos, atitinkančios jų statusą ir užtikrinančios jų nepriklausomumą. Taigi teisėjų nepriklausomumas (vienas iš aspektų – teisėjai vykdydami teisingumą veikia nešališkai ir klauso tik įstatymų) yra Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų saugoma vertybė. Teisingumo vykdymas klausant tik įstatymo yra pirminė saugotina vertybė ir teisėjui pagal įstatymą priklausančios socialinės garantijos šiai vertybei skirtos tik aptarnauti, tačiau ne ją paneigti. Taigi teisėjo V. Paškevičiaus skunde nurodomos priežastys, susijusios su kasmetinių ar tikslinių atostogų turėjimu, neva lėmusios nustatytų drausmės byloje procesinių pažeidimų padarymą, nėra tos, kurios pateisintų baudžiamojo proceso įstatymo normų nesilaikymą. Taip pat skunde nurodyti teismo posėdžio sekretorės darbo trūkumai, kuriais norima pateisinti baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimus, susijusius su teismo posėdžių protokolų surašymo tinkamumu, nepaneigia teisėjo V. Paškevičiaus aplaidaus profesinių pareigų atlikimo. Šiuo atveju pažymėtina, kad teisėjas savo darbą vykdydamas teisingumą turi organizuoti taip, kad padedantis vykdyti teisingumą personalas nedarytų įtakos jo priimamų sprendimų atlikimui laiku.

Teisėjo V. Paškevičiaus skunde nurodomas Teisėjų etikos ir drausmės komisijos sprendimas kito teisėjo drausmės byloje nėra ir negali būti laikomas precedentu šioje byloje, nes precedentu teisėjo drausmės byloje laikytina maksimaliai panaši faktinė situacija, įvertinta Teisėjų garbės teismo ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, išnagrinėjusio skundą drausmės byloje. Pagal Teismų

KOPIJA TIKRA
[Signature]

įstatymą ne Teisėjų etikos ir drausmės komisija, o Teisėjų garbės teismas turi įgaliojimus nagrinėti teisėjų drausmės bylas (Teismų įstatymo 122 straipsnio 1 dalis).

8.2. Teismų įstatymo 87 straipsnio 1 dalyje numatytas Teisėjų garbės teismo skirtinų drausminių nuobaudų sąrašas (pastaba, papeikimas ir griežtas papeikimas). Sankcijų už drausminius pažeidimus individualizavimas įstatymo numatyta apimtimi vyksta atsižvelgiant į padaryto teisės pažeidimo sunkumą, pažeidėjo asmenybę ir aplinkybes, kuriomis teisės pažeidimas padarytas. Jeigu teisinės atsakomybės tikslai gali būti pasiekti netaikant teisės pažeidėjui drausminių nuobaudų, kaip griežčiausių drausminės atsakomybės poveikio priemonių, jos netaikomos. Garbės teismas, spręsdamas klausimą dėl teisėjo V. Paškevičiaus drausminės atsakomybės poveikio priemonių parinkimo, atsižvelgė tiek į teisėjo padarytų pažeidimų pobūdį (procesiniai pažeidimai padaryti keturiose baudžiamosiose bylose, suvaržant nagrinėjimo teisme dalyvių procesines teises), tiek į jo asmenybę (anksčiau drausmine tvarka nebaustas, pripažino padarytus pažeidimus, dėl jų nuoširdžiai gailėjosi), tiek į susiklosčiusią jo šeimoje situaciją, galimai lėmusią pažeidimų padarymą. Pagrindo manyti, kad paskirta drausminė nuobauda šiuo atveju neproporcinga ir dėl to neteisinga, nėra.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 4 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo Valerijaus Paškevičiaus prašymą atmesti.

Teisėjai

Armanas Abramavičius

Artūras Pažarskis

Gintaras Kryževičius

KOPIJA TIKRA
 Bendrosios teismo raštinės vedėja
 Diana Kavaliauskienė
 Data 2016-06-27